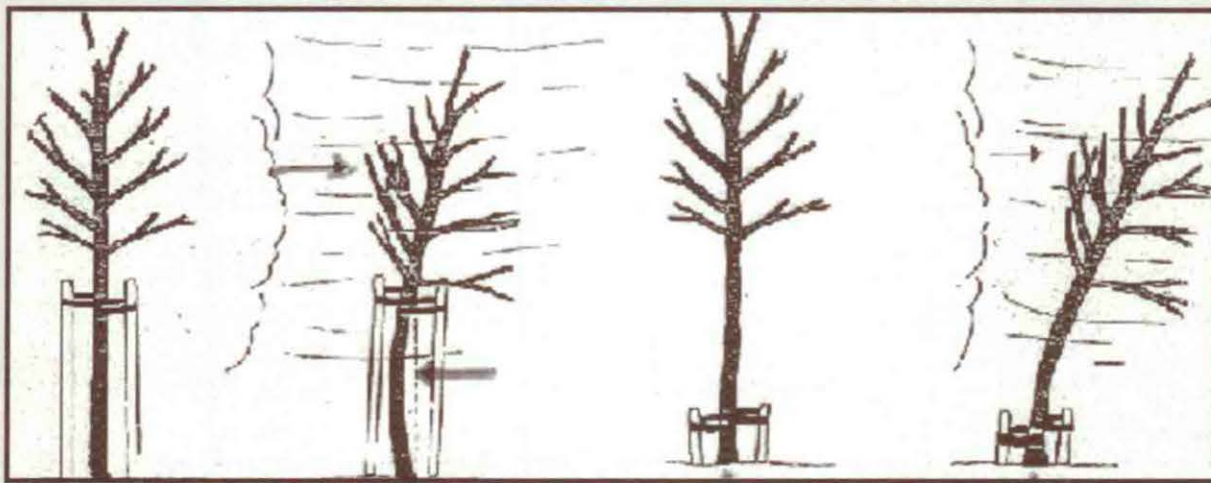

Bomen over bomen

Over plantsnoei en jeugdsnoei.

Praat met Pius Floris over bomen en je hebt een serieus probleem want dan wordt je stante pede met zoveel weetjes en wetenswaardigheden over bomen en snoeien overladen dat je gegarandeerd te laat bent voor je volgende afspraak. Dat gebeurde mij tenminste toen ik samen met Pius Floris van het gelijkwaardige Pius Floris Boomverzorging bv een artikel probeerde samen te stellen over de belangrijke do's en don't met betrekking tot het snoeien en planten van bomen en plantgoed.

Van boven naar beneden

Pius Floris houdt van doordenkers dus hij begint meteen met " Bomen groeien van boven naar beneden". Wat vrij vertaald betekent dat een boom niet groeit omdat wij er meststoffen bijgooien, maar omdat er via fotosynthese in de bladeren suikers geproduceerd worden.

Met behulp van die suikers kan die boom dan groeien en takken en wortels ontwikkelen. Die suikers worden volgens Floris voor minimaal 75% gebruikt onder de grond om het wortelstelsel te vernieuwen en te onderhouden.

Plantsnoei

De suikers die de boom aanmaakt kunnen voor een tijdje worden opgeslagen door de boom in de houtige weefsels van diezelfde boom. Als je een boom plant is het duidelijk dat je die boom optimaal gebruik moet laten maken van die voedselvoorraad. Met andere woorden: er is niets op tegen om een boom te snoeien bij het planten, maar de snoei moet je beperken tot het eenjarig hout, want daarin slaat een boom geen suikers op.

Te sterk snoeien na het planten is slecht maar helemaal niet snoeien is zo moge-

lijk nog gevaarlijker. Nalaten van plantsnoei is namelijk vaak een reden zijn dat een boom doodgaat na planten. De reden is dan altijd verdroging. Aan de uiteinden van het eenjarig hout wordt blad gevormd. Dit blad vraagt in het begin veel meer water dan de beperkte hoeveelheid nieuwe wortels kunnen opnemen en aanvoeren. Denk eraan dat het wortelstelsel van een pas geplante boom voor meer dan 70% beschadigd is of achtergebleven is op de kwekerij. De capaciteit van de wortels is dus bij lange na niet toereikend voor een volle kroon.

Het plantgat

Een boom wordt geplant in een plantgat en dat gat moet voldoen aan een aantal fysische, chemische en biologische eigenschappen. Fysisch staat hier voor zaken als doorwortelbaarheid en waterdoortendheid, chemie staat voor de chemische samenstelling en dus beschikbaarheid van mineralen, meststoffen en sporenelementen. Het laatste aspect is biologisch en is duidelijk een van de stokpaardjes van Pius Floris.

Floris: "Veel mensen gaan er van uit dat het biologisch leven in de grond rond die boom automatisch wel goed komt. Dat

geldt slechts ten dele en is nooit voorstelbaar". Pius Floris heeft zelfs een apart bedrijf opgericht dat aan boomkwekers en openbaar groen mensen mycorrhizza preparaten verkoopt. Over dit onderwerp willen graag in een volgende greenkeeper terugkomen. Belangrijk bij een plantgat is verder de breedte. Zeker niet te diep maar wel breed. Een pas geplante boom zal zich onder invloed van wind zo goed mogelijk proberen vast te zetten. Daarvoor heeft

hij een goed doorlaatbare bodem nodig in de breedte.

Pius Floris zweert bij korte boompalen van circa 40 cm boven het grondniveau bij het planten van bomen. Pius Floris "Wat is de functie van een boompal? Een boompal moet een boom de tijd geven om zich goed te ankeren. Als je lange boompalen gebruikt bereik je het tegenovergestelde, dan ondersteun je de boom zodanig dat er geen impuls meer is voor die boom om de stam sterker te maken."

Pius Floris: "Als je de regel - Functie Maakt Weefsel - volgt zie je dat een stam pas echt sterk kan worden als hij belast wordt. Boompalen gebruik je dus niet om de stam te fixeren, die wil je juist stimuleren om sterker te worden. Boompalen gebruik je veel meer om de kluit gedurende een korte tijd te fixeren zodat de nieuwe wortels voldoende water op kunnen nemen. Als de wortels kunnen bewegen in het plantgat bestaat het gevaar dat de tere pas gevormde haarwortels afbreken en daardoor hun functie verliezen.

De palen die je gebruikt hoeven ook zeker niet verduurzaamd te zijn. Na 2

Boompaal

jaar is de kluit voldoende verankerd in de grond en mag de boompaal wegrotten".

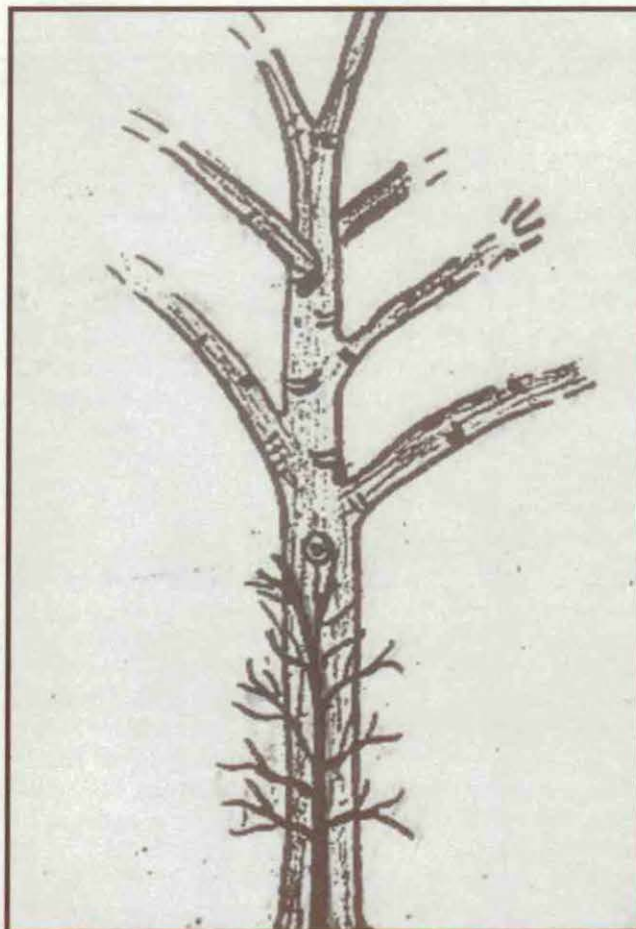
Boomspiegel

Het aanhouden van een boomspiegel is een belangrijke succesfactor in het aangroeien van een boom na plaatsen.

Pius Floris: "Gras is een hele zware concurrent als het gaat om de opname van stikstof. Gras doet dat 30 keer zo efficiënt als een boom. De boomspiegel is meestal het makkelijkst te realiseren en te onderhouden met een niet te dikke laag boomsnippers. Die boomsnippers voorkomen gras en onkruidgroei en maken het inzetten van het dodelijk geweld van een touwtjesmaaier overbodig. Zorg er voor dat de laag snippers niet te dik wordt (tot ongeveer 10 cm) want dan kan de laag gaan werken als een schuilplaats van muizen en woelrat-ten die boom kunnen aanvreten. Hetzelfde kan overigens gebeuren als je hoog onkruid langs een pas geplante boom tolereert.

Een ander groot voordeel van een boomspiegel is natuurlijk dat er vrij verkeer van zuurstof, Co₂ en water is tussen bodem en lucht".

Pius Floris noemt hierbij heel nadrukkelijk Co₂ want bomen sterven vaak omdat

Silhouet in nieuw

het Co₂ gas dat door de wortels wordt uitgescheiden niet wordt afgevoerd uit de grond. En als het Co₂ gehalte in de bodem 4% is gaan alle wortels dood. Daarom is het zo belangrijk dat bomen vooral niet te diep worden geplant. Een paar cm kan voor bepaalde gevoelige soorten al funest zijn. Doordat je te diep plant kan het koolzuurdioxide niet meer worden afgevoerd met afsterven tot gevolg.

Jeugdsnoei

Onze boom is geplant en groeit voortreffelijk, wat is nu de volgende stap? Volgens Floris moet je je eerst afvragen wat je wilt met die boom. Wordt het een laanboom, een bosboom, een solitair? Als je weet hoe die boom in jouw landschap past kun je beginnen met jeugdsnoei. Het doel daarvan is die boom zo snel mogelijk naar je einddoel toe te snoeien. Het primaire doel van deze snoei is niet de esthetiek, maar het zo effectief mogelijk begeleiden van die boom naar volwassenheid.

De belangrijke factoren bij jeugdsnoei zijn in volgorde van belangrijkheid:

1. Maximaal 20% van de hele takken verwijderen
Nooit halve takken snoeien
2. Dikste takken het eerste verwijderen.
Hoe langer je wacht hoe meer schade je toebrengt
3. Geen overstaande takken gelijktijdig snoeien
4. Geen bovenstaande takken gelijktijdig snoeien
5. Dubbele toppen verwijderen tot 3/4 van de definitieve hoogte van de boom

Bij een boom op jonge leeftijd worden waarschijnlijk door de tijd heen alle zijtakken verwijderd. Als het uiteindelijke doel een boom is met zijtakken vanaf 4 meter terwijl de boom die jij zo-even geplant hebt, zijtakken heeft vanaf 1.4 meter. In dat geval zul je stapsgewijs alle takken onder de 4 meter moeten weg-

Fout (in de stam)

Goed (op de grens van de takkencraag)

snoeien. Te beginnen met de dikste takken, want je wilt natuurlijk zo weinig mogelijk materiaal wegsnoeien. Regel 3 en 4 zijn van belang om de sterkte van de stam zo weinig mogelijk op de proef te stellen.

De vijfde regel is omdat je niet wilt dat een boom die zoveel jaren trouw hebt gesnoeid en onderhouden op een gegeven moment helemaal uitscheurt omdat een van de toppen te zwaar is geworden. Daarnaast is het van belang de snoei te doseren, dus iedere 2 jaar.

Het eigenlijke snoeien moet zo op de rand van de takkraag gebeuren, dus niet zo kort mogelijk op de stam wat veel mensen wel eens denken. Als je vlak op de stam snoeit, zaag je in de stam en niet in de tak. De rand van de takkraag is de grens tussen tak en stam.

Na de jeugdgroei komt de zogenaamde begeleidingssnoei. Hierbij gaat het wel om de esthetiek omdat je dan te maken hebt met zijtakken die op hoogte zitten. Deze begeleidingssnoei is een hele andere vorm van snoei die wellicht later nog besproken wordt in Greenkeeper.

Niet als de greenkeeper tijd heeft!

Traditioneel snoeit een greenkeeper zijn bomenbestand als hij of zij tijd heeft. In

principe is dat volgens Pius Floris gevaarlijk omdat de juiste tijd voor de greenkeeper niet altijd samenhangt met de juiste tijd van snoei. Voor een aantal bomen is de hele winter taboe om te snoeien. Het gaat hier dan om de zogenaamde bloedende bomen met als voorbeeld: walnoot (*Juglans*), esdoorn (*Acer*), kastanje (*Aesculus*) en haagbeuk (*Carpinus*). Voor deze boomsoorten is snoeien in de bladloze periode erg slecht. Een andere groep bomen, de zogenaamde ringporige bomen mag je wel in de winter snoeien maar niet na de tijd dat ze vaten hebben gevormd. Dat is dus de periode van ongeveer begin maart tot en met de volledige bladzetting. Voorbeelden van de groep bomen zijn: eik (*Quercus*), es (*Fraxinus*), robinia, catalpa, noot (*Juglans*), ginkgo en vleugelnoot (*Pterocaria*).

Pius Floris Boomverzorging verzorgt voor professionele groenmensen een 1-daagse cursus 'Jeugdsnoei in de praktijk'. Meer informatie kunt u krijgen via Pius Floris Boomverzorging in Vught.